

Panium - Pusaq Kanchisniyuq?

Kimsa ñiqin siqi qhawariy t'uqtu

Jeff Pippenger

2025-03-17

Seleuco III Ceraunoqa, 226manta 223 ñawpa Cristomanta watakama rey hina pisi p'unchawkunalla kamachirqan, chaymanta wañuchisqa karqan utaq mana sut'inchasqa sasachakuykunapi wañurqan. Seleuco IIIqa Antioquio IIIpa qhepa ñiqin ñawpaqninmi karqan. Iskay wawqekunaqa chunka versiculopi nisqa “churinkuna” kasqanta rikuchinku, hinaspataq paykuna Reaganwan Bushwanmi 1989 watapi rikuchinku.

Ichaga churinkunaqa hatarichisqa kanqaku, hinaspa achka hatun sinchi kallpayuq soldadokunata huñunqaku; hinaspa hukninqa cheqaqtapuni hamunqa, llips'ispaymi pasapunqa; chaymanta kutimuspataq yapamanta hatarichisqa kanqa, paypa pukllana sinchi hark'anankama. Daniel 11:10.

Chunkakuna chunkaq tawaqsiqmi kinsa ñiqin siq'ipi kachkan, hinaspataq 1989 watapi “tukukuypa pacha” nisqata sut'inchin. Chayqa hukllawakun Daniel qillqapa chunka hukniyuq kaqpi tawa chunkaqsiq aylliwann, hinaspataq Isaías qillqapa pusaq kaqpi pusaq aylliwann. Kay kimsa ayllikunapa t'inkisqanmi reqsichin chunka hukniyuq aylli kunan pacha Ucraniapi maqanakuyta sut'ichisqanta, Putinwan Zelenskyywan Raphia maqanakuyti awqanakuspa, imaynachus chunka hukniyuq ayllipi churakusqa kachkan hina. Chunka iskayniyuq aylliqa Ucraniapi maqanakuy qhepanta hinaspataq Putinpa destino ninta reqsichin. Chunka kimsayumanta chunka pichqayukamaqa Panium maqanakuyti.

Chunkaq chunka versículopa temanqueqa “tukuy pacha”mi, chaymanta “tukuy pacha”pi cheqaq yachay kichasqa kananwan tupanakuq kamachikunawan hina kay versículopa, huklla versículo kaptinpas, achka proféticok siq'ikuna chapi rikusqakunata apamun. Chunka versículopa tawa chunka versiculopi pakasqa historiapa qallariyninta reqsichin, chaymi kinsa kaq angelpa kuyuriyninpa qallariyninta, hinallataq pachak tawa chunka tawa waranqa runakunapa sellasqa kayninta señalaspa.

Kay versículopa t'inkichin Levítico iskay chunka suqtayuqpi qanchis kuti nisqakunata, Isaías qanchis kaq capítuloqpi qallariq rikuyti reqsichisqa hina. Chay t'inkisqaqa señalan divinidadwan runakayninwan huñunakuyta, chaymi Diospa manchakuyniyuq yupaychasqa kaq pakasqa yachaypa tukukuynin, qanchis kaq trompetapa waqyasqan pacha, Islam nisqapa kinsa kaq ay.

Kay versikuloqa 1989 watata puchukay pacha kasqanta señalakun, hinaspataq Levítico iskay chunka suqtayuqpa qanchis kutikuna nisbawan tinkisqanrayku, William Millerpa hatun sayariynin chiqaq-kayta, hinallataq 1863 watapi hatariytaq chinkachiyta ima, hapin. Chay versikuloqa versikulo cuarentapa pakasqa historianta qallarin. Chayrayku, 1989 watapi puchukay pachapi chayamuq yachay yapaypa mana iskayrayasqa allin kaqninmi, hinallataq versikulo cuarentapa pakasqa historianta hunt'aq hawa ruwaykunapa profetiku rikch'achisqanta qallarin; hinaspataq

qanchis kutikunawan tinkisqanrayku, 1989manta Domingo kamachikuykama historiapi ukhupi kaq ruwaykunatapas reqsichin.

Chunkaqa chunka yupayqa huk pruebapa símbolo kasqanmi, hinaspa chay versokunapa Isaias qanchispa rikuchisqanwan t'inkisqankuqa sut'ita qhawachin cheqaq kayta entiendenapaq énfasis churakusqanta.

Siria suyup umanqaqa Damascomi, Damasco suyup umanqaqa Rezínmi; hinallataq soqta chunka phisqa watakuna ukhunpi Efraín llaqtapas pakisqa kanqa, manaña llaqtachu kananpaq. Efraín suyup umanqaqa Samariami, Samaria suyup umanqaqa Remaliaspa churinmi. Mana ñinkichikchu chayqa, cheqaqtapuni mana sayachisqachu kankichik. Isaías 7:8, 9.

Manam takyasqachu kanqachu, mana creenichkankichu chay “uma” huk llaqta uma llaqtata rikch'achisqanta (Samaria, Damascota) hinallataq huk reyta (Rezinta, Remaliaspa churin Pekaqta) rikch'achisqanta. Mana entiendenkichu chay kimsa hukninman tikrakuna señalkunata, Isaias pusaqniyuq capítulo, pusaq versículopi nisqan contexto ukhupi, (chayqa qanchis capítulo nisqan kaqllan visionmi), chayqa mana atinkichu versículo chunka hukniyuqmanta chunka pichqayuqkama Putinwan Rusiawan “ura lado rey” kasqankuta reqsiyta.

Kunanmi, qhawaychis, Señorqa paykuna pataman mayutaq unuyninkunata apamunqa, kallpasapa, achka, Asiriaz reynta, llapan hatun kaynintawan; payqa llapan riachankunamanta wichariq hamunqa, llapan patankunatapas pasaqta. Judá suyuntapas pusanqa; unt'aspan hinaspa p'asaspa, kunkakama chayanqa; rikrankuna mast'ariyninpas hallp'aykipa ancho kayninta hunt'anqa, ¡Immanuel! Isaías 8:7, 8.

Chunkaq chunka kaq versículopa yuyayninmi kinsa pataman pruebay rurasqanta, kay pacha tukukuypi qallarisa, Domingo ley nisqapi gracia pacha wichq'ayman apaq.

Hinaspan: “Ripuy, Daniel; simikunataqa wichqasqa, sellasqa kashan tukukuypaq pacha chayamunankama. Achka runakunan pichasqa kanqaku, yuraqyachisqa kanqaku, pruebanakunawan yachasqa kanqaku; ichaqa mana allin runakunaqa mana allinta rurallankupuni: mana mayqin mana allin runapas entiendinqachu; yachaqkunaqa ichaqa entiendinqaku.” Daniel 12:9, 10.

“P'unchawpa tukukuynin tiempopin” Danielpa qhelqasqan libroqa “kicharisqa” kachkan, hinaspataq kimsa t'aqapi huk pruebaykuy ruway qallarín, chaymi rikuchisqa kachkan “pichasqa, yuragyachisqa, hinaspa pruebaykusqa” nisqakunapi. “Yachaqkunaqa” entiendenku, “mana allin runakunaqa” mana entiendenkuchu. Mana entiendeynin-ku, hina kikin imaynachus chunka sipaskunapa yachachikuyninpi aceite mana kanqanrayku, chaymi paykunata chinkachin.

Llaqtaykunaqa chinkachisqa kachkanku yachay pisi kasqanrayku; yachayta qam qhesachasqaykirayku, ñuqapas qamtam qhesachisqayki, ama ñuqapaq sacerdotekuna kananpaq; Diosniykapa kamachikuyninta qonqasqaykirayku, ñuqapas wawaykikunatam qonqasqaq. Oseas 4:6.

Rimaykuna “Ñuqaq llaqtay” ninqa tratopi kachkan llaqtata niyta munan, chay tratopi llaqtataq “yachay pisi kasqanrayku” qhespichisqa kananpaq, chinkachisqa kananpaqmi kachkan. Estados

Unidospi domingo kamachiyqa chay señas hina kashan, maypichus imakuna qonqasqa utaq yuyarisqa kanku. “Sábado p’unchayta yuyariy” nisqaqa chay pachapi kunan cheqaq chiqaq yachachiymin. Chaypim Tiro llaqta warmi waqlli yuyarisqa. Chaypitaqmi Apocalipsispi Diosqa Babiloniapa huchankunata yuyarin.

Hinaspapi huknin simita hanaq pachamanta, nispa: Lloqsiychis paymanta, ñuqapa llaqtay, ama huchankunapi paywan kуска kaqkuna kanaykichispaq, amataq ñak'ariyninkunamanta chaskinaykichispaq. Huchankunam hanaq pachakama chayashqa, Diostaq mana allin ruwasqankunata yuyarirqanña. Kutichiychis payman, imaynan payqa qankunaman kutichirqa chayhinata; iskay kutita kutichiychis payman, ruwasqankunaman hina. Chay hunt'asqa kopapiqa iskay kutita hunt'aychis paypaq. Apocalipsis 18:4–6.

Chaypinmi wawqikuna, icha Laodiceapi Adventismoq qhipa miraynin proféticopi kaqkuna, kuchusqa kanku. Chaypinmi Danielpa “mana allin runakuna” nisqa runakuna rikuchinku Diospa kamachikuyninta “qunqapuykusqankuta”; hinaspa Diospa kamachikuyninmanta qunqapuykusqanku rak'iq Diospa profético kamachikuyninkunam utaq leyninkunam. Contextoqa sut'inmi: mana kanchu chay “yachay”niyuq kayta, mayqinchus Danielpa librun kicharisqa kaptin yapasqa karqa. Danielqa “yuyaysapakunata” contrastan “mana allin runakunawan”; Jesusqa “yuyaysapa vírgenes” nisqankunata contrastan “upa vírgenes” nisqankunawan. Amósqa kikin clase runakunata “sumaq vírgenes” nispa reqsichin, paykunaqa inti lloqsimuy, chinchay hinaspa lamar qochakunawan rikuchisqa profético willakuyta mana tariyta atisqankurayku.

Kay p’unchaykuna hamunqaku, nispa Señor Dios, chay pacha llaqtapi muchuyta kachamusqa; manam t’antapa muchuyninchu, nitaq unupa yakunaychu, aswanpas Señorpa siminkunata uyariypa muchuyninmi. Hinaspa lamar qochamanta lamar qochakama, hinaspa chinchaymanta inti llusimuykama, maymanpas phawaykachanqaku Señorpa siminta maskhaspa, ichaqa manam tariyninqakuchu. Chay p’unchaypi sumaq sipaskuna, wayna runakunapas yakumanta ch’akinqaku. Samariapa huchanrayku jurakuykuqkuna, hinaspa niqkuna: “Danpa diosniyki kawsanmi”; “Beershebapa ñan kawsanmi”; paykunallataq urmanqaku, manataqmi hayk’aqpas kutin hatarinqaku. Amós 8:11–14.

Mana tarikuyta mana tarinkuchu nirqankuqa rikuchisqa kachkan maypichus maskhashanku chaypi, “lamar qochamanta lamar qochakama, chaymanta hanaq llaqtamanta inti lloqsimuymantas” purispa. Amós nin kay “sumaq sipaskuna” “yarqaypi” kashankuta, “Señorpa Siminta” uyarinankumanta; hinaspa “chay p’unchaypi kayman chayman phawaykuspa Señorpa Siminta maskhanqaku, ichaqa manan tarinqakuchu” nispa. Chay willakuyqa, Danielpa librunmanta tukukuypi unseal kachkasqa, 1989 watapi, tawa chunka versopa hunt’akuyninman hina, chaymanta chunka versopa chunka hukniyuq qhapaqmanpas hina, chunka hukniyuq qhapaqpa qhipa iskay versokunapi pisiyachisqa kachkan.

Ichaqa inti llaqtamanta chaymanta inti lloqsina llaqtamanta, hinaspa chiri llaqtamanta willakuykuna payta mancharichinqa; chayrayku sinchi phiñakuyninwan llusinqa wañuchinampaq, achkakunata tukuchinampaq. Hinaspa hatun kamachikuq wasinpa toldonkakunata iskay qochakuna chawpinpi, sumaq hatun santu urqupi sayachinqa; ichaqa tukukuyninman chayamunqa, mana pipas yanapanqachu. Daniel 11:44, 45.

Aceite mana kaq, mana yuyayniyuq, sumaqhinam rikch'akuq ichaqa millay ñusta warmikuna, inti lloqsimuy lado, chinchay suyu, hinaspa qochakunaq willakuyninta mana chaskiqkuna, yachayta, Diospa rimanakuyninta, Leynintawan qhispichispa qhespichiqkunaqa, Domingo leypi Diospa yuyarisqanmi kanku. Chunka versículomanta pichqa chunka versículokama kimsa maqanakuykunam rikuchisqa kachkan. Kay kimsa maqanakuykunataqa kimsa historiakunamanmi t'aqani, ichaqa huk siqi hinallataqmi kуска qhawarispapa kanku, imaraykuchus chunka versículoqa “pacha tukukuypa tiempo”-ta kicharin, chayraykutaq kimsa patayniyuq pruebaychasqa ruranata qallarin.

Chunkaq tawaqnin versikuloqa tinkun Leviticus iskay chunka soqtayoq qanchis kutiwan, chayraykutaq Adventismopa cimientonkuna, hinallataq William Millerpa llamkayninwan. Kimsa puriyninkunamanta iskay ñiqinmi rikuywan pruebay, chaymi qallarikurqan chunka hukniyuq versikuloqa k'anchayninwan, hinallataq Ucraniapi guerra kicharikusqanwan. Iskay ñiqin pruebaqa rikuywanmi, hinallataq sut'inchin huk pruebatam, kunan p'unchaw ruwaykunata reqsiy atiyñinchikmanta, Diospa profetiko Siminpa k'anchayninpi. Kimsa ñiqin pruebaqa Panium Maqanakuyumi, chunka pichqayoq versikuloqa, maypicha Simon Barjonahpa sutin trocarikuspa Pedroman tukurqan; chayhinataq sut'icharqan pachak tawa chunka tawa waranqakunapa sellosqasqa kayninta, gracia p'unchay tukukunankama manaraq chayaspa, chunka soqtayoq versikuloqa domingo kamachikuypi.

Chunka Antiochus Magnuspa rikurimuyninta kimsa maqanakunapi, chaykunaqa chunka, chunka hukniyuq, hinallataq chunka pichqayuq versículokunapi rikuchisqa kaptin, chaynam qhawarichkanchik versículo isqunmantapacha chunka suqta kama historiatapas, Biblia profeciapi llulla profetapa hatariyninta hinallataq urmaynintapas.

Huk chhukakama tawa kaqkunaqa dragónpa atiyinpa hatariyninta hinaspa urmayninta reqsichin. Isqon kaq hinaspa chunka kaq huk chhukakunaqa sapaqta 1798 hinaspa 1989 watakunata reqsichin; chay hina ruraspanmi, isqonmanta suqta chunka kaq huk chhukakamaqa llulla profetapa hatariyninta hinaspa urmayninta reqsichin. Tawa chunka kaqmantapacha pichqa chunka pichqa kaqkamaqa uywapa hatariyninta hinaspa urmayninta rikuchin. Isqon kaq hinaspa chunka kaq huk chhukakunaqa tawa chunka kaqpa iskay “pacha tukukuypa tiempun” nisqawanpas tupachkan, 1798 hinaspa 1989 watakunapi.

Paní Whiteová nám jasně sděluje, že nepochopení „času konce“ působí zmatek v tom, kam mají být proroctví vztahována.

Askha runakunaqa kunan p'unchaykunapipas, 1897 watapi, chayllatataqmi ruwachkanku, imaraykuchus mana kapurqankuchu llaqa experienciayoqkuna chay pruebay mensajepi, mayqenchus ñawpaq kaq, iskay kaq, hinaspa kimsa kaq angelkunapa mensajenkunapi hap'ipakusqa. Wakinkuna kanku qhelqakunaq Simin Qhelqakunata maskaq, kay mensajekuna manaraq hamuqpi kasqankuta qhawaykuspa. Paykunaqa mensajekunapa cheqaq kayninta huñunku, ichaqa mana churankuchu profetico historiapi allin cheqenman. Chayrayku hina runakunaqa peligropi kanku llaqtata pantachinankupaq, mensajekuna maypicha churana kasqanmanta. Mana rikunkuchu, mana entiendinkuchu tukukuypa tiemponta, nitaq maypicha mensajekunata churana kasqanta. Diospa p'unchayninpa jamushan pakasqa puriyninwan,

ichaqa yachaysapa nisqa, hatun runa nisqakunaqa rimarishanku “aswan alto educación” nisqamanta, mayqentachus yuyanku tukukuq runakunamanta paqarisqanta. Mana reqsinkuchu Cristopa hamuyninpa señalkunata, nitaq kay pachapa tukukuyninta. Sermons and Talks, volume 1, 290.

Chunka chunka qanchisniyuqpa yuyayninmi “tukuy pacha”, hinaspa chunka hukniyuq chunka qanchisniyuqpi achka “tukuy pachakuna” reqsichisqa kanku. Sichus mana “rikunki, unanchankichu” chunka hukniyuqpi kaq “tukuy pachakunata”, manam yachankichu maypachus “willakuykunata churana” kasqanta. Payqa nin: “qelqakunaqa Qelqa Kuskanpi maskhaqkuna kanku,” hinaspa llapa profetakunahin paypa siminkunapas qhepa p’unchaykunata rimashan; chayrayku qhepa p’unchaykunapi pay reqsichisqan runakunaqa huk clase kanku, paykunaqa mana entiendenchu tukuy pachata; chaymi paykunapas Amospa “sumaq sipaskuna” kanku, urmaykunku, manataqmi hayk’aqpas kutimunkuchu.

Chunka huk ñiqinpi, huk versículopi, Darío wan Ciro kuskalla sayanku 1989 watapi tukukuypaq tiempo nisqata reqsinanchikpaq. Ptolomeo Babiloniaman rispa, 246 a.C. watapi norte llaqtapa reyninta Egiptopi prisionman apaqtin, chaymanta, versículokuna qanchisninmanta isqonninkama 1798 watata rikuchispa, huk “tukukuypaq tiempo” karqan. Chunka versículopiqa 1989 watapi “tukukuypaq tiempo” kasqanmi.

1798 wataqa iskay waranqa pichqa pachak iskay chunka watakunapa tukukuyninmi, Israelpa hanaq kaq suyunta contra ch’iqichisqa kasqanman, 723 BC watapi qallarisqamanta. Waranqa iskay pachak suqta chunka watakuna qhipaman, 538 watapi papadoqa waranqa iskay pachak suqta chunka wata kamachirqan 1798 watakama. 1798qa “tukukuypa pacha” nisqami, imaraykuchus qanchis kuti pachakunapa tukukuyninmi, chaymantapas waranqa iskay pachak suqta chunka watakunapa, hina Danielpa chunka iskayniyuq kapitulumanta waranqa iskay pachak isqun chunka watakunapapas. 1798qa “tukukuypa pacha” nisqami; chayrayku 538pas “tukukuypa pacha” nisqallataqmi. 538qa waranqa iskay pachak suqta chunka watakunapa tukukuyninmi, maypachachus paganismom Diospa santuarionninta hinallataq Paypa ejercitonin saruch’arqan, chayqa papadopa kayllata rurana llamk’ananta ñawpaqchaspa, kikin ayka watakunallapi.

538qa watikchkan papadopa kallpachasqa kasqanta rikuchin, chayhinallataq domingo kamachiypi papadopa kallpachasqa kashaqmanta yapamanta rikuchin. Domingo kamachiyqa “pacha tukukuypa” reqsichin. Chayrayku, chunka suqtayuq versículopas, hinallataq huk versículopas, qanchis manta isqun kama, hinallataq chunka versículopas, llapanku “pacha tukukuypa” señalan. Kay cheqaq kayqa hamut’asqa kanan tiyan maypachas willakuykunata churana kasqanta yachaqkunapaq. Pompeyoqa chunka suqtayuq versículota hunt’arqan Jerusalén llaqta hap’isqanpi. Paypa qhepanta hamurqanku Julio César, Augusto César, Tiberias César ima. Jesuspa paqarisqanqa huk “pacha tukukuypa” karqan, chaypas Augusto Césarpa tiempopin karqan.

Chaymantataqmi hatarinqa huk impuesto mañaq, qhapaq kayninta apamuqtaq kay qhapaq suyuppa sumaq k’anchayninpi; ichaqa pisilla p’unchaykunamanta qhipaman chinkachisqa kanqa, mana phiñakuypi, nitaq maqanakuyllapipas. Daniel 11:20.

Chunka iskay chunka yapaymi capítulon chunka hukniyuqpi “p’unchaykuna tukukuypa tiemponta” sutichasqa listaman; chayhinallataq Tiberias Césarpas, Cristo chakatasqa kasqan tiempopi kamachiq karqan.

Hina paypa rantinpi huk millay runam sayarinqa, paymanqa manam qhapaq suyuypa hatun kayninta qunqachu; ichaqa thak kayllapi hamuspa, llunk’uykunawan qhapaq suyuta hap’inqa. Paypa ñawpaqninmanta huk lloqsimuq unu mayu hina makikuna aparisqa kanqaku, p’akisqañam kanqaku; arí, pactopa kamachiqninpas. Daniel 11:21, 22.

Chakatusqaqa sayarin Cristo hamusqan achka runakunawan takyachinanpaq profétic semana chawpinpi.

Payqa askha runakunawan huk semanapaqmi rimanakuyta takyachinqa; chay semanapa chawpinpitaqmi sacrificiota hinaspa ofrendata tukuchinqa, hinaspa millay ruwaykuna mast’arikusqanrayku ch’in niraqta saqinqa, tukukuyninkama; hinaspa chay kamasqa castigopas chay ch’usaqyachisqamanmi jich’akamunqa. Daniel 9:27.

Semana chawpinpi, qallariyniyuqmi tukukuyniyuqmi kan ñawpaq chunka iskay pachak soqta chunka pichqa p’unchaykunapaq; chaykuna tukukusqa maypichus qhipa chunka iskay pachak soqta chunka pichqa p’unchaykuna qallarikurqan, chayllapim. Semanaqa tupaykachkan qanchis kuti chinkachisqa kasqawan hanaq llaqtapaq contranpi; chay hanaq llaqtaqa iskaynintam rikuchirqan, paganismota papalismotawan, mayqinkunachus santuarioyta hosttawan saruchkarqanku.

Chaymantam uyariqani huk santu rimashaqta, hinaspan huk santu nirqan chay rimashaq santu runaman: “¿Hayk’aqkam kashanmi chay rikuy sapa p’unchay sacrificiomanta, chay ch’usaqyachiq huchallikuymantapas, yupaychana wasitawan ejercitota sarusqa kanankupa?” Daniel 8:13.

538qa “tukukuy pacha”mi, hinaspataq chakatawan kuskanmi tupakun, chaypas huk willakuy pacha tukukuyninmi. 538pas chakatawanpas iskay testigokunata qunku, chaywanqa sut’inchaspa, huk willakuyq qallariyninpas tukukuyninpas willakuypa siminchasqan hina “tukukuy pacha” nisqawan unanchasqa kasqanta.

Chunka iskay chunka hukniyuq, iskay chunka iskayniyuq; chunka versículo; chunka suqta niyuq; chunka niyuq; qanchis manta isqun kama versículokuna, hinaspa huk versiculopas, llapanikum “tukukuy pacha” nisqata señalan. Iskay chunka kimsayuq versículo riqsichin 161 manta 158 ñawpaq Cristomanta watakunapi Macabeo judiokunaq pagano Romawan rurashqan huñunakuyta. Hasmoneo Dinastíaq historianninqa, qallariy maqanakuyinkumanta Jerusalén llaqtapa 70 watapi Cristomanta qhipaman chinkachisqa tukuykama, Estados Unidospi 1844 watamanta qallarisqa apostata protestantismota rikuchin; chayqa huk pacha-profecía tukukuyninmi, chayrayku “tukukuy pacha” nisqapas; hinaspa domingo kamachiyman tukukun, 70 watapi Cristomanta qhipaman nisqawan rikuchisqa hina.

Chunka iskay chunka kimsayuqmi “tukuy pacha” nisqata reqsichin, wata 167 manaraq Cristo paqarinmanta, Modein maqanakuyipi, hinallataq wata 70 Cristo qipaman, iskayninku 1844 watata

chaymanta domingo kamachikuyta sutinchanku. Chunka kimsayuyqmi, chunka hukniyuq chaymanta iskayniyuq chaykunapas, chunka yuqmi, chunka suqtayuyqmi, chunka yuqmi, qanchisniyuqmanta isqunniyuqkama chay versículokunapas, hukniyuq versículopis, llapallanku “tukuy pacha” nisqata reqsichinku.

Chunka iskay chunka tawañiqin riqsichin kimsa pachak suqta chunka watay watayniyuq supay yupaychasqa Romaq aswan kamachikuyninta, chayhina señalaspa iskaynintaq qallariyninta 31 BC nisqapi hinallataq tukukuyninta 330 watapi hina “tukuykunapa pacha” nisqata. Chunka qanchisñiqin hinallataq iskay chunka isqunñiqin riqsichinku chay pacha qallariynintawan tukukuynintawan, chayrayku chunka tawañiqin, chunka qanchisñiqin, iskay chunka isqunñiqin, iskay chunka kimsañiqin, iskay chunka hukñiqinwan iskay chunka iskayñiqin, iskay chunka ñiqin, chunka suqtayuyqñiqin, chunka ñiqin, qanchisñiqinmanta isqunñiqinkama hinallataq hukñiqinpas llapanku señalanku “tukuy pacha” nisqata.

Kimsa chunka hukniyuq qillqapi reqsichin 538 wata, ch’usakuyta ruraq millay abominación churakusqan pachata; chanta kimsa chunka suqtayuyq chaymanta tawa chunka qillqakunaqa 1798 watata reqsichinku hina “tukukuypa pacha” nisqata. 538 wata kimsa chunka hukniyuq qillqapi, 1798 watataq kimsa chunka suqtayuyq chaymanta tawa chunka qillqakunapi, iskay chunka qanchisniyuq chaymanta iskay chunka isqonniyuq qillqakuna, iskay chunka tawayuyq qillqa, iskay chunka kimsayuyq qillqa, iskay chunka hukniyuq chaymanta iskay chunka iskayniyuq qillqakuna, iskay chunka qillqa, chunka suqtayuyq qillqa, chunka qillqa, qanchisniyuqmanta isqonniyuqkama qillqakuna, hinallataq huk qillqapas, llapanku “tukukuypa pacha” nisqata reqsichinku.

“Puchukay pacha” nisqaqa chunka kimsa kuti reqsichisqa kachkan chusku chunka hukniyuq versículoman manaraq chayaspa; chay versículoqa domingo kamachiy kachkan, hinaspa huk “puchukay pacha”pas, hinallataq chusku chunka pichqayuq versículopi, maypichus papaqa yanapayninnaq tukukuymán chayan. Chunka pichqa kutin “puchukay pacha” nisqaqa chunka hukniyuq capítulo ukhupi tarikusqa kachkan. Chunka versículoq yuyayninqa “puchukay pacha” nispam kachkan. Chayqa pachak tawa chunka tawa waranqa akllasqakunapa sellakusqa pachanpi kichasqa chiqaqkunata rikuchin.

Qatiq qillqapi, hamuq qillqapiwanmi qatiqkusaqku.